

Praatkruid

Informatieblad van IVN Veldhoven Eindhoven Vessem

Winter 2020/2021

Bestuur

Voorzitter	Jos de Bruijn	06-37323770	jos.bruijn@kpnmail.nl
Secretaris	Gerard Lijten	040-2540904 06-20771867	ivn.vev@gmail.com
Penningmeester	Paul Olijslagers	040-2541790	paholijslagers@onsbrabantnet.nl
Ledenadministratie	Paul Olijslagers	06-38485115	paholijslagers@onsbrabantnet.nl
Leden	Paméla Freriks	06-21206899	pamela.freriks@upcmail.nl
	Yvonne Joosten	0497-591765	y.joosten.yj@gmail.com
	Claudia Stoldt	06-41917390	claudia@detuinfluiter.com

Werkgroepen

Landschap en milieu	Rein Kieviet	040-2530168	reinkieviet@chello.nl
Natuurpaden	Dré Verhagen	040-2051929	dreowers@gmail.com
Cursussen	Jannie Landa	06-51403216	jannielanda1@gmail.com
Vogels	Heine van Maar	040-2534269	heine.vanmaar@planet.nl
Water	Tineke Lous	040-2544926	t.lous@hccnet.nl
Vlindertuin	José van Lieshout	040-2538271	josevanlieshout@kpnmail.nl
Documentatiecentrum	Harrie Kessler	040-2532079	hpekessler@gmail.com
Jeugd IVN	Heine van Maar	040-2534269	heine.vanmaar@planet.nl
	Etje Hendrixx	040-2300815	etjehendrixx@gmail.com
Wandelroute netwerk	Rien de Schipper	06-51579996	rien.de.schipper@gmail.com
Tentoonstelling	Etje Hendrixx	040-2300815	etjehendrixx@gmail.com
Scholenwerk	Marian Kessler	040-2532079	kesselermj@gmail.com
Publiek en Publiciteit	Gerard Lijten	040-2540904	gerard.lijten@planet.nl
Planten	Eugenie Verstegen		eugenie.verstegen@gmail.com
Vleermuizen	Dré Verhagen	040-2051929	dreowers@gmail.com
KLE	Thea den Otter	040-2532913	tdenotter10@kpnmail.nl
Kinderdoemiddagen	Petra van Leeuwen	040-2114070	petravleeuwen@upcmail.nl
Communicatie	Leny Westeijn	040-8795005	ivn.vev.communicatie@gmail.com
Duurzaamheid	Ellen van Beek	06-24537008	ellen.vbk@gmail.com
Gebiedsbeschrijvingen	Jos de Bruijn	06-37323770	jos.bruijn@kpnmail.nl
Insecten	Wil Janssen	040-2550242	wil_janssen@kpnmail.nl

IVN

Veldhoven Eindhoven Vessem

IVN Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid is een landelijke vereniging met plaatselijke afdelingen. IVN Veldhoven Eindhoven Vessem is zo'n afdeling met als werkgebied de gemeenten Veldhoven, Eindhoven en een deel van de gemeente Eersel (de kernen Vessem, Knegsel en Wintelre).

De afdeling is ontstaan door samenvoeging van IVN Veldhoven-Vessem en IVN Eindhoven in 2013 en heeft ca. 300 leden. Ons doel is om met onze activiteiten belangstelling te wekken voor natuur en milieu. Bovendien willen we de kennis bij het publiek hierover vergroten. Met diverse activiteiten zorgen wij voor bescherming en ontwikkeling van de natuur in ons werkgebied.

Lidmaatschap

Het lidmaatschap kost per jaar € 24,00. Huisleden (andere gezinsleden die op hetzelfde adres wonen) betalen jaarlijks € 5,-. Als (huis)lid krijgt u korting bij onze cursussen en kunt u deelnemen aan alle ledenactiviteiten. Jeugdleden betalen € 32,00 per jaar. U kunt ook donateur worden voor minimaal € 13,75 per jaar. Scholen betalen een vaste contributie van € 40,00 per jaar.

D'n Aard

Ariespad 5, 5503 EZ Veldhoven 040-2549279
Beheer, onderhoud, reserveringen: Paul Olijslagers
06-38485115 of paholijslagers@onsbrabantnet.nl

Praatkruid

IVN Veldhoven Eindhoven Vessem - Winter 2020-2021

De beste wensen!

2020 was een moeilijk jaar waarin de natuur ons met de neus op de feiten drukte. Het is nu wel duidelijk: We kunnen niet ongestraft doorgaan met onze groene afbraak. Daar krijgen we de rekening voor gepresenteerd. Hopelijk worden we hierdoor wakker, gaan we niet langer meer voor ongebreidelde economische groei en gaan we voortaan anders om met onze omgeving. Dat mag ik toch echt hopen.

Voor ons, het “nieuwe” bestuur van IVN VEV, was 2020 ook een gedenkwaardig jaar. We waren nog niet gestart of we moesten de meeste activiteiten stil leggen en dat bleef het grootste deel van het jaar zo. Plannen moesten uitgesteld worden, de agenda werd opmerkelijk leeg. Met name de publieksactiviteiten zijn zo goed als volledig stilgelegd. Dat knaagt, want daar zijn we juist voor opgericht!

Zo'n situatie geeft natuurlijk wel de tijd voor reflectie. Je kunt eens rustig nadenken. En je kunt natuurlijk onderzoek doen. Zo hadden wij bijvoorbeeld het idee om iets te gaan organiseren voor leden die nieuw zijn bij onze club en die we eigenlijk nog nooit hebben gesproken. Nu wil het toeval dat IVN Landelijk een enquête heeft rondgestuurd naar leden in het hele land, waaruit blijkt dat veel mensen het op prijs zouden stellen als wij meer van ons laten horen. Een en een is twee, dus zodra dat allemaal weer kan gaan we dat organiseren. Hopelijk in de loop van 2021. Wij verheugen ons daar op, hopelijk geeft het jullie en ons nieuwe ideeën en energie. De verschillende werkgroepen hebben zo goed als mogelijk op kleinere schaal een beperkt aantal activiteiten kunnen doorzetten. Er is bijvoorbeeld geïnventariseerd, er zijn nestkastjes gemaakt etc. Met voorzichtigheid en gezond verstand. Hulde daarvoor.

En nu dan op naar 2021. Van harte hoop ik dat we covid19 onder controle krijgen en dat we in de loop van dit jaar weer wat meer “normaal” kunnen doen. Ook wij als IVN VEV. En dat we dan weer lekker naar buiten kunnen met julle en samen kunnen genieten van het moois dat er in onze omgeving is.

Ik wens jullie, mede namens het hele bestuur, fijne feestdagen en de beste wensen voor het nieuwe jaar. Wij hopen jullie weer vaker te zien!

Jos de Bruijn

Inhoud

- 4 Vogelweijtes
- 4 Scholenwerkgroep
- 5 De Plateaux
- 5 De uitvinder van de natuur
- 6 Grote grazers
- 7 Werk aan het netwerk
- 8 Arboretum
- 9 Op naar de 100
- 9 Vlindertuin
- 10 Terra insecta
- 11 Herfstontdekking
- 11 Training
- 12 Voedsel
- 12 Voetafdruk
- 13 Wildcamera project
- 14 Dorp aan de beek
- 15 Nieuwjaarsviering en ALV
- 15 Nestkasten
- 15 NatturActie(f)

Foto's voorpagina,
Harrie Kessler:
Oranjegeel trechtertje
Gele trilzwam

Colofon

IVN Veldhoven Eindhoven Vessem
<http://www.ivn.nl/vev>
e-mail: ivn.vev@gmail.com
Bank: NL33 INGB 0000 3920 82
Het Praatkruid is een uitgave van
IVN Veldhoven Eindhoven Vessem. Het verschijnt vier keer per
jaar, ieder seizoen een nieuw
Praatkruid.

Redactieadres:

Dreef 42 5504 LC Veldhoven
E-mail: paholijslagers@onsbrabantnet.nl

Vogelweitjes

MARIJKE VAN NOORT

Vogelwerkgroep de Kempen timmert aan de weg en maakt vogelweitjes in Veldhoven.

Ten westen van Veldhoven werd en wordt flink gebouwd. In het noorden van het kerkdorp Oerle, op het terrein van Schippers, dat grondig is gesaneerd vanwege olievervuiling, is inmiddels een nieuwbouwwijkje gereed. Oerle heeft aan de zuidkant een nieuwe wijk en een nieuwe ontsluitingsweg gekregen. Ten zuiden daarvan worden de Huysackers aangelegd. In de nieuwe wijk is ook plaats voor groen.

De gemeente Veldhoven heeft in Oerle, samen met onze huisgenoten van Vogelwerkgroep de Kempen, een zestal vogelakkers aangelegd. Dit zijn terreintjes waarin een mengsel van rogge, tarwe, haver, boekweit, gierst, bladramenas en zonnebloemen, wordt ingezaaid. Planten als klaprozen, cichorei, kaasjeskruid, sint-janskruid, jacobs-kruiskruid, teunisbloem en wilde peen volgen dan vanzelf.

Het aardige is dat die veldjes van kleur verschieten, het ene moment zijn ze vooral wit van de boekweit, een maand later zijn ze geel van de zonnebloemen. Het ene weitje is helder groen, het andere meer blauwgroen, vooral door rogge.

De hoop is dat vogels als geelgors en patrijs hier in de loop van het jaar voldoende voedsel en beschutting vinden en dat trekvogels als groenling, keep en vink hier terecht kunnen. Muizen zijn ook welkom en worden in Oerle Noord van huisvesting voorzien door het plaatsen van zogenaamde muizenruiters, niet te verwarren met hooischelven. Het idee is dat kerkuilen en torenvalken de muizen kunnen verschalken. Huisvesting lijkt te zijn voorzien in de toren van de St Janskerk van Oerle. Niet alleen de biodiversiteit aan planten neemt toe, ook vlinders en andere insecten komen meer voor in deze gebiedjes.

Vogelwerkgroep de Kempen en de gemeente Veldhoven willen laten zien dat het beplanten van parken en boerenerven anders kan, zodat er meer nestgelegenheid en voedselvoorziening voor vogels is.

Scholenwerkgroep

MARIAN KESSELER

Normaal gesproken presenteert de scholenwerkgroep in het voor- en najaar haar nieuwe basisschoolprojecten in d'n Aard. Vanwege de coronamaatregelen konden beide bijeenkomsten niet doorgaan.

Afgelopen maart hebben we de scholen onze twee nieuwe projecten gestuurd.

Voor groep 1-4: Wij gaan op ontdekkingsreis, voor groep 5-8: Groei mee met je boom.

Deze projecten zijn het hele jaar door te gebruiken. Er kan op elk moment mee gestart worden.

Ook in september hebben we beide projecten weer naar de scholen gestuurd.

Beide projecten zijn rondom de school uit te voeren als er bomen in de buurt zijn.

Voor de kinderen van groep 1-4 is een ontdekkingstocht uitgewerkt om het hele jaar door te gebruiken. Met hun ogen, oren, neus en handen kunnen kinderen heel veel gewone, leuke en bijzondere dingen in de natuur ontdekken en beleven.

De leerlingen van groep 5-8 kiezen per tweetal of een groepje een boom in de buurt van de school. De kinderen gaan waarnemingen doen aan de boom. Het is handig als er regelmatig in de klas een 'boommoment' is, waarop de kinderen hun verhalen over hun boom kwijt kunnen. Met behulp van werkbladen en zoekkaarten komen de kinderen steeds meer te weten over hun boom.

Op onze website ivn.nl/vev vindt u ook al onze andere projecten. Voor vragen over de projecten kunt u altijd contact met ons opnemen. (ivn.vev@gmail.com)

Foto: Dré Verhagen

De Plateaux

AGNES KOK

Op 16 september heeft de plantenwerkgroep in de Plateaux **de herfsttijloos** bewonderd.

Deze 'najaarscrocus' oftewel *Colchicum autumnale* bloeit volop in de vloeiveelden Pelterheggen. Natuurmonumenten heeft dit historische gebiedje uit de 19e eeuw in ere hersteld. Op een info-bord wordt uitgelegd hoe dit werkt: Het Maaswater wordt via een kanaal in het gebied geleid, waarna het via slootjes en aquaducten bij alle percelen komt. Het kalkrijke water zorgt voor kruidige hooilandjes, die nu prachtig paarsgekleurd zijn.

Verdere planten zijn: o.a. rolklaver, berenklauw, koninginnekruid, vlasbekje.

De herfsttijloos heeft in het voorjaar alleen blad en in het najaar bloemen met 6 meeldraden en een 3-stijlige stamper. De giftige plant werd vroeger medicinaal gebruikt bij o.a. geelzucht, kiespijn en de pest.

We volgen de gele panoramaroute door het populierenbos en gaan dan door het klaphek naar de drogere heidegronden. We vinden zwijnsensporen onder de grove dennen. Op de paarse struikheide lopen de Gallowayrunderen die ingezet worden om o.a. het opkomende pijpenstrootje te begrazen.

Dan komen we bij het beekdal van de Dommel. Daar vinden we dopheide, een veldje blauwe klokjesgentianen en de wolfsklauw. Ook o.a. kattenstaart en watermunt langs het water.

Via knuppelbruggetjes steken we de Dommel over en bij de Stenenbrug gaan we nogmaals de heide op. Een grote zwarte grazende Galloway langs het pad zorgt voor afleiding en daardoor raken we van de gele routedus later dan gepland komen we weer op de parkeerplaats bij de werkschuur van Natuurmonumenten.

Wil je ook genieten van dit mooie stukje natuur?

Kijk voor verdere info over dit gebied op hun website: De Plateaux-Hageven.

De uitvinder van de natuur

JANNIE LANDA

Dat Darwin ontdekte dat soorten in de natuur in staat zijn zich aan te passen aan omstandigheden is ons bekend. Maar wie weet wat Alexander von Humboldt heeft betekend? Dat is meer dan opmerkelijk. De schrijfster Andrea Wulf schreef zijn biografie *De uitvinder van de Natuur*. Dit fantastische boek werd uitgegeven in 2016 en in hetzelfde jaar vertaald uit het engels. Het is een onmisbaar, maar vooral ook heel inspirerend boek voor iedereen die wil weten waar onze kennis van de natuur vandaan komt.

Humboldt (1769-1859) leefde in een tijd dat de wetenschappers zich steeds meer gingen specialiseren. Tegen zijn zin was hij opgeleid om in de mijnbouw te werken. Na de dood van zijn moeder gaf hij toe aan wat hij echt wilde: reizen en de natuur doorgronden. Tijdens zijn reizen in Zuid-Amerika zag hij de invloed van de kolonisatie op de natuur en als hij terug was in Europa stelde hij kolonisatie en slavernij actief aan de kaak. Hij ontdekte de samenhang tussen dieren en planten en de invloed van het klimaat op de natuur. Terwijl hij baanbrekend werk verrichtte door fossielen, planten en dieren te verzamelen, te tekenen en te doorgronden, vond hij dat alle wetenschappen, de politiek, de dichtkunst en ander kunsten samenhangen met natuurkennis en -beleving. Je zou met recht kunnen zeggen dat hij de uitvinder was van ecologie. Voor velen na hem zoals Darwin en Thoreau was hij een groot inspirator en veel wetenschappers hebben kunnen voortborduren op zijn inzichten.

De biografie zelf leest als een ontdekkingsreis. Het is onbegrijpelijk hoe iemand in die tijd in staat was om zich met zo weinig middelen te verplaatsen door een groot deel van de wereld, waarbij hij bergen in het Atlasgebergte en vulkanen beklom om vervolgens wat wat hij zag op te tekenen. Hij probeerde machthebbers te overtuigen van het belang van studie over en bescherming van de natuur. Het boek van 422 pagina's (exclusie de bronnen) met bijzondere illustraties is te koop in de boekhandel.

Grote grazers

HEINE VAN MAAR

Grote grazers en hun invloed op het landschap.

Dit voorjaar was het meer zelf de natuur ingaan dan met een groep. Heel ongezeellig soms, maar ook een gelegenheid om vooral veel te gaan. Misschien geldt dat voor veel IVN-ers. Zo kwam ik ook een paar keer aan de oostzijde van de Kampina, dus de Boxtelse kant. Daar zitten wiewalen en nog meer moois. Het landschap is er bijzonder vind ik. Je kunt er onder de bomen doorkijken, omdat alle bomen op dezelfde hoogte van onderaf zijn kaalgevreten. Het geeft een bijzonder effect. Op veel plekken zie je bomen die van hun bast ontdaan zijn en kleinere boompjes die zijn aangevreten. Dat bracht me op de gedachte wat over grote grazers te schrijven.

Grote grazers zijn gefokte, maar vooral ook (half) wilde grotere planteneters, dus wisenten, konikpaarden, edelherten, reeën, taurossen enz. Ze kunnen prima in een groot begrazingsgebied als de Kampina, de Maashorst, de Hooge Veluwe of bijvoorbeeld bij de Achelse Kluis het hele jaar rond aan voedsel komen. Zet een hek om zo'n groot gebied en de beesten bepalen zelf wat ze doen. Het vrij natuurlijke proces van begrazing staat hier voorop, we noemen dit dan ook procesnatuur. Daar tegenover staat patroonnatuur. Hier staat het natuurlijke proces niet voorop, maar het menselijke ingrijpen. Denk bijvoorbeeld aan een schraalland in de Collse zeggen met vele zeldzame planten en diersoorten, wat niet in stand kan blijven zonder dat de vegetatie jaarlijks gemaaid wordt.

De boombegroeiing zou het snel overnemen en er ontstaat moerasbos. Dat is ook mooi, maar we willen variatie in de biodiversiteit en dus ook soortenrijke schraallanden. Patroonnatuur is half-natuurlijk en kan (in Nederland) door de kleine schaal waarop het voorkomt helaas niet zonder menselijk ingrijpen. Met de grote grazers wordt op verschillende plekken in Brabant in het natuurbeheer geëxperimenteerd, onder andere door natuurorganisatie ARK. De grote planteneters bepalen binnen de omheining wat er gebeurt.

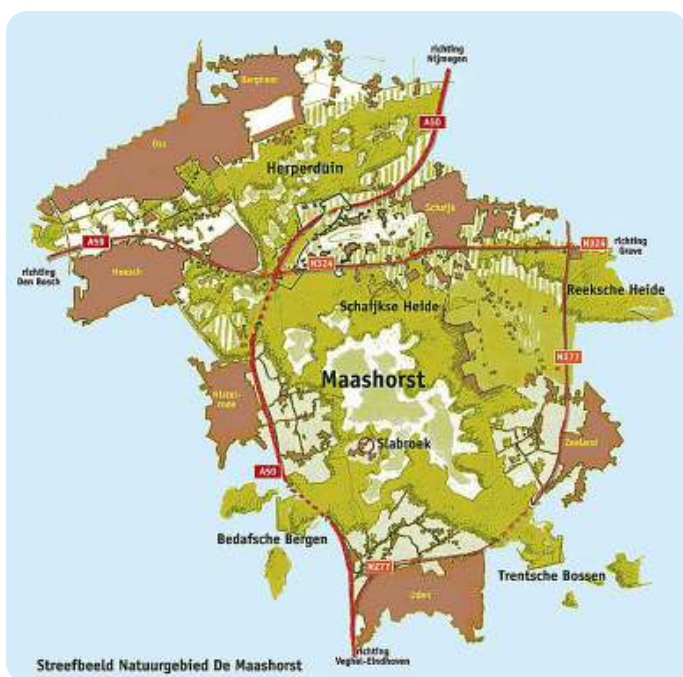
Eigenlijk ga je met deze vorm van natuurbeheer ver terug in de tijd toen overal evenwicht bestond tussen planteneters, roofdieren en het landschap wat daarbij hoorde. Denk aan de savannen in Afrika waar de olifanten door hun sloopgedrag zorgen voor een halfopen landschap. Bij ons hebben de verschillende soorten grazers ieder hun eigen voorkeur voor malse of juist stugge vezelrijke grassen, knoppen, bladeren, boomschors, maar ook kruiden, vruchten, noten en wortels.

Een wisent duwt wel eens een boompje omver en reeën houden van malse knoppen, zodat die de jonge boomgroei beperken. In het zomerhalfjaar is het aanbod groot en zijn de grazers kieskeurig. Ze eten lang niet alles. Ze bouwen reserves op. In de winter groeit het gras niet meer. Ze ruimen in dit seizoen allerlei planten op die ze in de zomer nog lieten staan. Dan eten ze, afhankelijk van de soort, ook brandnetels, distels en stugge dorre grassen. Aan het einde van de winter komen ze mineralen tekort en vinden die in de op gang komende sapstroom in de bast van bomen. Die moeten eraan geloven. Een boom die rondom zijn bast kwijt is gaat dood. Afhankelijk van de populaties in een gebied verdwijnen bos en struiken en zo maken de grazers het landschap opener. Als de dichtheid van de dieren tenminste niet te groot is, dan blijven er voldoende voor de grazers oninteressante plekken over, waar vegetatie en struiken goed in stand blijven.

Het landschap en de biodiversiteit in het natuurgebied blijven dynamisch en verversen en vernieuwen voortdurend, dank zij het gedrag van de grote grazers. Wat voor een natuurlijke situatie erg helpt zijn roofdieren die het op de grazers gemunt hebben. Een roedel wolven op de Kampina, ja prima. Uit onderzoek in andere landen blijken roofdieren meteen invloed op het landschap te hebben. Dat komt door de dreiging die er van de predatoren uitgaat op de grote grazers. Ze bedenken zich wel twee keer voor ze nog een dichter stuk bos ingaan. Daar kunnen ze beslopen worden. Ze hebben geen zicht. Planteneters gaan in open gebied en in groepen lopen en vermijden plekken waar ze moeilijk kunnen vluchten. Het effect van roofdieren is dus de dreiging, waardoor grote stukken van het gebied niet meer geschikt zijn voor de grazers, ze komen alleen nog in redelijk open gebied.

Veel stukken van het natuurgebied worden niet meer door de planteneters gebruikt. Ook dit bevordert de biodiversiteit in positieve zin. Er worden nauwelijks dieren uit de kuddes gegrepen door de roofdieren, het heeft geen effect op de populatie, maar het landschap verandert meteen. Het kan ook misgaan. Denk aan de Oostvaardersplassen. Er ontstond ooit een prachtig idee. Grote grazers in het drogere deel van het gebied, die zichzelf reguleren. En dan een natuurlijke verbinding aanleggen naar de Veluwe, zodat je een zomer (Flevoland) en winter-graasgebied (Veluwe) hebt. Het was in kannen en kruiken, financiering was rond toen een zekere staatssecretaris de verbinding verbood, omdat het landbouwgrond kost. Weg plan. De grazers waren al aanwezig in de Oostvaardersplassen. De populaties van paarden en edelherten konden daarna te veel groeien, zonder dat er werd ingegrepen. Het boslandschap veranderde drastisch, de laatste wilgen verdwenen en het bos was weg. De zwakkere dieren leden honger en stierven. En daar kunnen we in Nederland niet tegen, natuurlijke processen snappen we niet goed meer. Daarnaast was het gebied ook te klein. Dit is naar mijn mening toch een iets te ver doorgeslagen experiment met natuurlijke begrazing. Toch heeft het heel mooie effecten. Vossen en zeearenden eten van de kadavers, zo hoort het te gaan.

We gaan de ontwikkelingen verder meemaken in de grote natuurgebieden in Brabant. De wolf zal zijn plek wel vinden. En dat die eens een schaap pakt, ja die zijn te suf om te snappen dat ze aangevallen worden. Een omheining is noodzakelijk. Als er voldoende grote grazers in de natuurgebieden zijn, hoeven wolven nauwelijks schapen te pakken, dat zullen alleen de zwervende exemplaren doen. Ik heb gebruik gemaakt van een serie artikelen van ARK die zijn verschenen op Nature Today. Abonneer je op deze site, is de moeite waard, iedere dag een bericht uit de natuur. En ga eens kijken in de Maashorst of in een ander grootschalig gebied en geniet van de dynamiek die je ziet.

Werk aan het netwerk

RIEN DE SCHIPPER

De groep die het wandelnetwerk in Eindhoven onderhoudt, heeft ondanks de coronacrisis gewoon zijn werk kunnen doen. Alhoewel de bewegwijzering er over het algemeen goed uitziet, waren er natuurlijk toch de gebruikelijke dingen te repareren. Met name de werken aan de weg en het vernieuwen van lantaarnpalen eisen hun tol van aanwijspalen, respectievelijk pijlstickers. Daarnaast is het verbleken van de kunststof stickers een derde reden om elk half jaar de controle uit te voeren.

Dit jaar is een route op een viertal punten verlegd. Zo is bijvoorbeeld paal nummer 7 aan de Gender verplaatst, zodat de wandelroute wat logischer de vernieuwde Beemdstraat oversteekt. In het centrum zijn paal 27 en 28 verplaatst: de wandelaar kan nu gebruik maken van het mooie wandelpad langs de Dommel, tussen het van Abbe museum en de Dommelstraat. De andere twee verleggingen betreffen plaatsen waar de wandelaar over steeds drukker wordende fietspaden werd geleid. Zo kunnen we, ook in een netwerk van 15 jaar oud, steeds weer verbeteringen doorvoeren door gerichte aanpassingen te doen naar aanleiding van onze veranderende omgeving. Werk dat met de crisis in gedachten, zo mogelijk nog meer van belang is geworden. Wandelen is een gezonde bezigheid, met aantoonbaar een goede invloed op de gezondheid. Door het vele gedwongen binnen zitten, doet een wat langere wandeling de mens goed.

Arboretum

CLAUDIA STOLDT

Vlakbij waar ik woon ligt het Arboretum in het park in Meerhoven, Eindhoven. Bomen fascineren me al heel lang en bijna elke woensdagmiddag ben ik als vrijwilligster daar te vinden.

Het woord arboretum stamt van het Latijnse 'arbor', boom. Een arboretum of bomentuin (meervoud: arboreta) is een bomenverzameling in een grote tuin of een park. Het is een levende verzameling van bomen en struiken, aangelegd met het doel om kennis en materiaal te vergaren voor de bosbouw of boomkwekerijen, en/of met het doel om een zuiver wetenschappelijke collectie te vormen, en/of met een educatief doel. In een arboretum worden de bomen en struiken al dan niet systematisch gegroepeerd en wordt er veelal naar gestreefd een zo volledig mogelijk aantal soorten en variëteiten te houden.

In het park in Meerhoven is een arboretum opgenomen met de naam Boomrijk. Het ligt aan de noordkant van het park en omvat een verzameling houtige gewassen uit de families van de fluweelboom (Rhus), hulst (Ilex), sneeuwbal (Viburnum), hortensia's (Hydrangea), lijsterbes (Sorbus), haagbeuk (Carpinus) en sering (Syringa). Een aantal Japanse esdoorns, een Anna Paulownaboom (Paulownia tomentosa) en enkele andere rariteiten zijn er ook te vinden. De planten zijn afkomstig van de kwekerij *De Oirsprong*, die gehuisvest was aan de Oirschotsedijk. Toen de kwekerij moest wijken voor de parkeerplaatsen van het vliegveld heeft de eigenaar zijn plantenverzameling cadeau gedaan aan de gemeente Eindhoven. Een mooie locatie daarvoor was het nieuwe park in Meerhoven. Doordat de bomen en struiken vrij snel een nieuwe plek moesten hebben zijn ze geplant zonder voldoende rekening te houden met de grond en de waterhuishouding in dit deel van het park. In de grond ligt een ondoordringbare laag leem zodat het water vaak blijft staan. De meestal jonge planten konden met hun wortels niet door deze laag heen komen. Het gevolg ervan is dat ze of met de voeten in het water stonden of in een droge periode last hadden van watertekort. Veel planten en bomen hebben het niet gered en zijn afgestorven.

Gelukkig is hier verandering in gekomen. In 2018 hebben de boomdeskundige van de gemeente Eindhoven Tom van Duuren en de boomkweker Chris van der Wurff uit Heeze een inventarisatie gemaakt. Ze hebben vastgesteld dat hier veel bijzondere soorten staan en aan de gemeente het advies gegeven om het Arboretum te behouden. Er kwam budget vrij. In de afgelopen twee jaar is veel werk verricht. Er zijn afwateringssloten gegraven zodat de bomen nu op een kleine verhoging staan en overtollig water afgevoerd wordt. Elke woensdagmiddag van 13:00 uur tot 16:00 uur zijn we nu met een groep vrijwilligers aan het werk. (vanaf begin april tot eind oktober). We onderhouden de daar aanwezige bijzondere collectie bomen en heesters door de boomspiegels vrij te houden van con-

currend onkruid en rondom elke boom of struik komt een mulchlaag van compost. (Dit jaar werkten we natuurlijk met 1.50 afstand) Aan de bomen is het succes van deze actie al te zien: Ze bloeien letterlijk helemaal op.

Een bijkomend iets is verzamelingswoede. Als die een keer aangewakkerd is dan komt ook vrij snel de wens om meer te verzamelen. Door donaties en subsidies is nu geld beschikbaar voor nieuwe aanplant en de werkzaamheden zijn al begonnen. Op de plekken waar nieuwe bomen geplant gaan worden is met een grote graafmachine de grond 2x2x2m omgespit en losgemaakt. De grond is verrijkt met compost en de bomen mogen nu komen. Afgelopen voorjaar zijn al wat zuilvormige bomen geplant en deze collectie wordt nu uitgebreid. Er komt ook een verzameling kleine bomen die in een gewone Nederlandse achtertuin kunnen staan.

Een andere klus is het op naam brengen van de collectie. Bij de eerste aanplant is goed gedocumenteerd welke bomen waar stonden en de planten waren gelabeld. Door de slechte omstandigheden zijn veel bomen en struiken dood gegaan en sommige labels zijn helaas verdwenen. Nu zijn we bezig om de actuele status op te nemen, de bomen en struiken van een label te voorzien en de GPS coördinaten op te nemen. Misschien zal het ooit mogelijk zijn met je smartphone bij een boom te gaan staan en dan via een app te weten te komen om welke boom het gaat.

Anna Paulownaboom (*Paulownia fortunei* 'Fast Blue') Zeker in het voorjaar als hij in bloei staat is dit een van de blikvangers in het Arboretum.

Op naar 100

RIEN DE SCHIPPER

Doordat in de loop van 2020 het aantal adverteerders in Veldhovens Weekblad kleiner was dan normaal, is er wat minder gepubliceerd dan andere jaren. Gewoonlijk verschijnt met ijzeren regelmaat, elke twee weken een stukje van IVN VEV in het blad. Dit reeds gedurende een aantal jaren, zodat we al een behoorlijk eind op weg zijn naar onze jubileum-publicatie nummer 100. Een getal dat we normaliter dit jaar gehaald zouden hebben, maar gezien het feit dat we nu nog “maar” bij nr. 96 zijn, wordt het voorjaar volgend jaar. Ook wel zo leuk: dan kunnen we een stukje schrijven over voorjaarsbloemen, met bijbehorende spetterende foto.

Foto: Marcel van de Kerkhof

De teksten van de stukjes zijn voor het merendeel afgeleid van oudere teksten van een jaar of twintig geleden, die IVN VEV toen heeft gepubliceerd. De teksten worden ingekort tot de vereiste lengte en waar nodig gemoderniseerd qua taalgebruik en onderwerp-behandeling. Zo is een stukje waar zure regen in voorkomt aan een update toe en sluipt het woord stikstof automatisch de tekst binnen. De grootste verandering echter is het gebruik van fotografie: door de sterk verbeterde druktechniek, worden kleurenfoto's scherp afgedrukt en loont het om bij elk stukje een foto te zoeken die in het oog loopt en de lezer uitnodigt aandacht te besteden aan het artikel.

Foto: Harrie Kesseler

Vlindertuin

JOSÉ VAN LIESHOUT

Kort verslag van het jaar 2020

In de wintermaanden is er weinig werk in de tuin. We begonnen met de nieuwjaarslunch samen met de tentoonstellingswerkgroep. We zaagden hout voor 200 nestkastjes die we met NL-doet hadden willen bouwen, helaas vond dit dankzij corona geen doorgang. De nestkastjes zijn later door thuiszittende IVN-ers gebouwd en aan de gemeente ter beschikking gesteld voor het bestrijden van de processierups.

Vanwege corona werkten we met maximaal 6 personen in de tuin, we ruimden het blad en snoeiden de appelbomen. In april waren er de eerste vlinders: citroentje, koolwitje, oranjetipje en verschillende blauwtjes. De bloembak werd opnieuw ingezaaid met een bijen vlindermengsel. Zonnebloemen, pompoenen, palmkool en courgettes werden in de tuin geplant. De slee- en meidoorn hagen werden professioneel gesnoeid en geleid.

Gehakkelde aurelia, foto Gerard lijten

De jeugd moest zich vanwege corona vermaken en gooide alle stenen van de rotstuijn in de vijver. Later bleek dat de vijver lek was. In het gat zat een alpenwatersalamander. Ook de overlast van hangjongeren werd weer groter zodat we besloten om de verharding af te zetten met gaas. Op termijn willen we daar een net hekwerk met poort plaatsen. De nachtvlindernacht en de open dag gingen helaas niet door i.v.m. de coronamaatregelen.

In juni en juli zagen we een enkele dagpauwoog, atalanta, hooibeestje, zandogje, witjes en citroentje. Het is een slecht jaar voor vlinders. Wel waren er twee egeltjes in de tuin, we waren er zuinig op. Ondanks de coronamaatregelen dit jaar hebben we de tuin toch goed kunnen onderhouden.

Terra insecta

ETJE HENDRIKX

In deze tijden van veel thuis zitten en een beetje aan jezelf overgeleverd te zijn, kreeg ik dit boek te pakken: Terra Insecta. Het boek is geschreven door een hoogleraar biologie aan de Noorse Universiteit van natuurwetenschappen. Haar aandachtsgebieden zijn natuurbeheer, biodiversiteit en insectenecologie.

Moeilijk onderwerp, luchtig uitgelegd

De schrijfster is een ster in het vereenvoudigen van moeilijke ecologische systemen. Ze vertaalt haar wetenschappelijke kennis in een luchtig, grappig, makkelijk te lezen verhaal met een grote boodschap. Zij citeert: de waarheid is dat we insecten nodig hebben, maar zij ons niet. Als de mens morgen zou verdwijnen, zou de wereld gewoon doordraaien. Andersom, als insecten verdwijnen, kan de mens zich waarschijnlijk maar korte tijd staande houden. Een tweede citaat dat ze gebruikt: de wereld is rijk aan kleine wonderen, maar zo arm aan ogen die ze zien. Met dit boek wil ze het aantal ogen, die insecten zien en leren waarderen, vergroten. Immers er verdwijnen teveel insecten door toedoen van de mens.

Leuke woordspelingen:

‘ik heb geen vader, maar wel een opa’

Een paar voorbeelden om uit te leggen hoe bepaalde zaken in de insectenwereld geregeld zijn. Van de sociale insecten zijn meestal de vrouwtjes talrijk aanwezig. Hoe zit dat?

De koningin is natuurlijk wel bevrucht tijdens de bruidsvlucht, maar zij zorgt ervoor dat niet alle eitjes die ze legt daadwerkelijk bevrucht worden. De onbevruchte eitjes worden darren: die hebben dus geen vader maar wel een opa..

Iemand moet toch opruimen!

Van alle planten die ergens groeien en bloeien, wordt maar 10% opgegeten door planteneters. De resterende 90% valt op de grond en blijft daar achter. Maar er is nog meer afval te verwerken: alle ontlasting van dieren, en natuurlijk de dieren zelf als ze dood gaan.

In de afbraakprocessen, die ervoor zorgen dat al deze troep verandert in bruikbare bouwstenen voor nieuw leven, zijn insecten onontbeerlijk. Miljoenen dieren zijn dag en nacht hiermee bezig. Kortom, als je een boswandering maakt, heb je eigenlijk een dierentuin onder je schoenen zonder het te beseffen.

Van zijde tot inkt: insectenproducten

We staan er niet vaak bij stil, dat alle producten die we gebruiken, eigenlijk gemaakt worden door insecten. De bekendste is natuurlijk honing. Iedereen zal wel weten dat dat gemaakt wordt door bijen. Daar zijn er wereldwijd volgens de FAO 83 miljard van.

Maar weet de chique dame gehuld in een zijden jurk, hoeveel vlinderpoppen verwerkt zijn in die jurk? Jaarlijks geven 100 miljard zijderupsen hun leven zodat de mens zijde kan maken.

Veel luizensoorten zijn ook erg nuttig voor de mens, al denken we vaak aan ze als schadedier. Eikengalinkt, karmijn en schellak zijn nuttige producten, gemaakt door insecten. Insecten helpen soms ook bij het vinden van medicijnen en andere therapieën.

Insecten nadoen

In de technologie wordt steeds vaker gebruik gemaakt van ideeën uit de insectenwereld. Neem nu klittenband: het is bedacht door een Zwitserse ingenieur die zijn hond uitliet. Hij baalde ervan dat de vacht van zijn hond steeds vol raakte met zaden, die aan hem bleven klitten. Hij bekeek de zaden eens wat beter en Eureka! Hier kon hij iets mee. En het klittenband was geboren.

De insectenwereld zit zo vol met leuke, vaak simpele oplossingen voor problemen: we kunnen er nog heel veel van leren.

Tot slot

Een boek vol kennis vertaald in leuke anekdotes en historische achtergronden. Ook als je (nog) niet gek bent op insecten, is dit boek de moeite van het lezen waard. Eens eraan begonnen, lees je het in een ruk uit! Een aanrader voor iedereen en je kunt het bij mij komen lenen!

Herfst-ontdekkingen

ANITA LIEBREGTS EN JANNIE LANDA

We waren benaderd door de scouting met het verzoek om een groep meisjes tussen de 7 en 11 jaar te begeleiden bij een natuuractiviteit. Wat te doen in coronatijd? Omdat het buiten was en omdat het kinderen betrof hebben we het aangedurfd. Alle 20 kinderen waren aanwezig op deze zaterdagmiddag in de herfstvakantie. Ze werden in twee groepen verdeeld en lopend tussen bomen, op en naast de padjes deden ze hun herfstontdekkingen.

Turend tussen de net gevallen bladeren zagen ze hoeveel verschillende soorten paddenstoelen er wel niet bestaan en leerden wat het nut van de schimmels is. Ze vonden het leuk om antwoorden te bedenken, maar zelf kwamen ze ook met vragen. Een vraag als 'maar waarom moeten de bomen opgeruimd worden door schimmels als ze zoveel zuurstof geven? Dat was dan weer aanleiding om weer eens goed te kijken op welke bomen de paddenstoelen leven. De verschillende kleuren, van de grote parasolzwam en de biefstukzwam tot de kleine geweizwammetjes en meniezwammetjes. Soms een stukje opgegeten door een muis of slakje of nog helemaal gaaf. De kinderen bleven enthousiast doorzoeken naar nieuwe vormen en kleuren. Heksenkringen en gewone elfenschermpjes en elfenbankjes kwamen voorbij. Judasoor en stinkzwam gevonden, zelf namen verzonnen voor een indrukwekkende paddenstoel. Klein witje op de tak. De parelstuifzwam werd eerst witte pukkeltjeszwam genoemd.

De havik gehoord en de plek bekeken waar hij een hout-duivenmenu had genuttigd. Een gang van een mol bestudeerd. Schors gevoeld en aarde geroken. Tammie kastanjes gegeten. Bijzonder om te merken hoe leergierig en vrolijk de kinderen waren en hoe ze buiten in de natuur in hun element zijn.

We wilden afsluiten met het maken van een natuurschilderij, waardoor er ijverig werd gezocht naar takjes, bladeren in allerlei kleuren, kastanjes, eikels en alles wat maar hun aandacht trok. De vijf begeleiders die hier elke week op zaterdagmiddag naast hun baan (basisonderwijs, verpleging) voor deze groep present zijn, hebben er ook weer wat van opgestoken. Wie weet is er een meer intensieve samenwerkingsband ontstaan met het IVN. Misschien zouden de verkenner de paddenpoel kunnen schoonhouden of een keer meedoen met een avondactiviteit?

Fysiek afstand houden ging ons meestal goed af. Ook met wat afstand aanhouden is het inspirerend om die verschillende kinderen bezig te zien en de hersentjes te zien werken. Anita ontdekte de zeldzame spechtinktzwam en Jannie kleine paarse zwammetjes waarvan ze dacht dat het rodekoolzwammetjes waren.

Training

JANNIE LANDA

Training voor begeleiders van een natuurwandeling in de Brabantse Kempen.

Veel mensen hebben de afgelopen maanden ervaren hoe fijn het kan zijn om in de natuur te zijn en hebben de natuur "ontdekt". We verwachten dan ook dat er veel vraag zal komen naar begeleiding door het IVN. Daar zijn we natuurlijk heel blij mee. In IVN regio de Kempen gaan de samenwerkende afdelingen een training geven die is gericht op het begeleiden van een natuurwandeling in de Kempen. Hij is vooral bedoeld voor mensen die hart voor de natuur hebben en die willen leren hoe je een natuurwandeling kunt begeleiden. De cursist krijgt wat algemene kennis over De Kempen en over de flora en fauna die je er tegen kunt komen. De cursist verdiept zich in een zelf te kiezen gebied en krijgt in de training ideeën aangereikt om publiek te betrekken bij een uit te zetten wandeling.

De wandelingen kunnen worden gekozen in natuurgebieden binnen de IVN afdelingen Bergeijk-Eersel, Kempenland West, Valkenswaard-Waalre, Cranendonck, Veldhoven-Eindhoven-Vessem. Dit kan een nieuwe of bestaande IVN-wandeling zijn. Nieuwsgierigheid, enthousiasme en willen leren is belangrijker dan voorkennis. De cursisten krijgen vaardigheden aangereikt en oefenen tijdens de bijeenkomsten. De thema's die aan bod komen moet ieder thuis voorbereiden met behulp van een reader en gerichte opdrachten.

De training vindt plaats van september 2021 tot juni 2022 met een afsluitende bijeenkomst in september 2022 en vindt plaats op verschillende IVN-locaties, verspreid over de Brabantse Kempen en bestaat uit 13 dagdelen. Voor de zomer vinden één of meerder informatie bijeenkomsten plaats. In het voorjaar van 2021 komt meer informatie op de websites van de IVN afdelingen. Voorinschrijvingen zijn mogelijk bij cfjdejong@versatel.nl

Voedsel

ELLEN VAN BEEK

Initiatief om samen eigen voedsel te produceren.

Dagelijks lezen we berichten over de negatieve gevolgen van onze voedselproductie: hoge stikstofuitstoot, verontreiniging van bodem en water en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. De productie van ons dagelijks voedsel moet toch beter en duurzamer kunnen én dichterbij huis. Toen ik dan ook eind vorig jaar gevraagd werd om een coöperatieve boerderij mee op te gaan richten in Waalre hoefde ik daar, als IVN natuurgids, niet lang over na te denken. Samen met aanvankelijk vijf anderen zijn wij nu een jaar aan de slag om onze droom te realiseren. Graag neem ik jullie mee in onze droom.

Waarom dit initiatief?

De bedoeling is om vanuit een coöperatie met een biologische boer samen een boerenbedrijf te runnen. Zo krijg je invloed op de wijze van produceren en de keuze van de gewassen. Bovendien bouw je een band op met het bedrijf en de mensen die daar komen, omdat je wekelijks groenten, fruit, eieren en eventueel vlees komt ophalen. Verder kun je meekomen helpen met zaaien, schoffelen of oogsten of kom je samen met (klein)kinderen kijken naar wat rondscharrelende dieren. We proberen zo om mensen bij het proces van groenten verbouwen te betrekken.

De coöperatie

Het principe van een coöperatie is dat mensen zich aansluiten en daardoor mede-eigenaar worden. Bij deelname brengt iedereen een bedrag in dat als kapitaal dient voor de opstart van de boerderij. De hoogte van dat bedrag is nu nog niet bekend maar we hopen rond de € 1.000 uit te komen. Vervolgens wordt wekelijks betaald voor een voedselpakket, dat bestaat uit groenten, fruit, eieren en eventueel vlees. Deze pakketten geven we uit vanuit het boerenbedrijf, maar in overleg kunnen er meer afhaalpunten komen.

BioBoeren Waalre

BioBoeren Waalre bestaat op dit moment uit acht personen. We krijgen nu zicht op 'eigen' grond en hebben inmiddels al een mooi aantal aspirantleden aangetrokken. Want daar doen we het tenslotte voor. Natuurlijk hoef je niet uit Waalre te komen. Ook leden uit de omliggende gemeenten zijn van harte welkom.

Interesse om mee te doen?

Het succes van de coöperatie staat of valt met het aantal mensen dat mee wil doen. Heb je belangstelling voor dit initiatief? Wil je eventueel een bijdrage leveren aan de voorbereidingen? Wil je je alvast aanmelden als aspirant lid? Of heb je eigen ideeën of plannen die je wilt delen? Ga naar de website: www.burgerinitiatief-bioboeren-waalre.org en geef je belangstelling via het contactformulier door.

Zodra corona het toelaat, organiseert de initiatiefgroep een informatiebijeenkomst om belangstellenden te informeren en elkaar te leren kennen.

Voetafdruk

ETJE HENDRIKX

Tentoonstelling 'Klimaatverandering: wat doe JIJ eraan?' De hele winter en een groot deel van de lente zal de tentoonstelling over klimaatverandering, fossiele energie en duurzaamheid weer in 'd Aard opgesteld staan. Scholen kunnen zich hiervoor aanmelden via etjehendrikx@gmail.com.

De tentoonstelling is opgebouwd uit twee delen. In het eerste deel worden drie thema's uitgewerkt: klimaat, energie en duurzaamheid. Spelenderwijs loopt de kijker langs de borden op zoek naar de antwoorden van de 50 vragen die wij bedacht hebben. De vragen dekken de lading van de informatie, al kunnen de kinderen niet alle informatie van de borden lezen in het uurtje dat ze hiermee bezig zijn. Bij elk antwoord krijgen ze een letter cadeau, die allemaal samen een slagzin vormen. Ook als ze het niet af krijgen, kunnen we de slagzin met de hele groep wel afmaken.

Het tweede onderdeel is persoonlijk en alle antwoorden zijn goed. De bezoeker gaat een ecologische voetafdruk voor zichzelf maken. Daarna worden de resultaten besproken. Overal waar je een hoge score hebt, kun je duurzamer worden, want hoe lager de score, hoe kleiner de voetafdruk, die jouw manier van lever achterlaat op deze aarde.

Zo proberen we in anderhalf uur de kinderen een beetje wegwijs te maken in de problematiek rond een duurzamere wereld.

Wildcamera project

NATASJA MENSES EN RIEN DE SCHIPPER

Op 30 november heeft het organiserende bureau Silvavir gerapporteerd over het Wildcameraproject Eindhoven. Het was, zoals gebruikelijk in deze tijd, een online gebeuren. Origineel was het de bedoeling dat ook de tuineigenaren uitgenodigd zouden worden voor een echte vergadering, maar dat ging dus niet door. Waar ging het ook alweer over?

Het burgerwetenschapsproject 'Wildcamera: Zoogdieren in de achtertuin' is een initiatief van de Zoogdierverseniging, Universiteit Wageningen en Silvavir ecologisch advies. Tijdens dit project wordt onderzoek gedaan naar het voorkomen van wilde zoogdieren in particuliere tuinen. Het project werkt met rondreizende wildcamera's die elk steeds 4 weken in een tuin staan. De camera's reizen van tuin naar tuin in samenwerking met lokale sleutelvrijwilligers. In opdracht van de gemeente Eindhoven zijn van juli 2019 tot en met juli 2020 door 8 vrijwilligers 42 tuinen onderzocht met 4 rondreizende wildcamera's. De tuinen varieerden in wat betreft ligging en kenmerken. Mensen van IVN en de Stichting Stadsnatuur Eindhoven zijn een jaar in de weer geweest om de camera's te plaatsen, op te halen en al de beelden de benoemen.

Resultaten

In totaal zijn er 6.637 waarnemingen gedaan van 12 soorten zoogdieren en 23 soorten vogels. Dat zegt eigenlijk niet zoveel over het aantal individuen, aangezien een individu meerdere keren door dezelfde wildcamera geregistreerd kan worden. Voor wat betreft zoogdieren zijn van de huiskat verreweg de meeste foto's gemaakt: 1.787. Huiskatten werden in 93% van de tuinen aangetroffen. Hoewel de kat geen wild dier is, wordt het aantal wel geregistreerd. Er zwerven namelijk ook 's nachts veel katten rond in tuinen en zij vangen veel prooien, zoals muizen en vogels. Ze zijn dus van invloed op de biodiversiteit.

Rien de Schipper bij het plaatsen van een camera.

Muizen

Muizen komen regelmatig voor in de buurt van bewoning. In totaal zijn muizen 748 keer waargenomen in 60% van de tuinen. De waarnemingen betroffen de huismuis en bosmuis. Muizen worden net als ratten aangetrokken door menselijk afval en voer voor huisdieren.

Egel

De egel is in 45% van de tuinen gezien. Opvallend is dat de egel zich minder in de stadskern van Eindhoven laat zien. Egels zijn nacht actieve dieren, ze houden over het algemeen van dichte begroeiing en "rommelhoekjes" in de tuin. Ze zijn vaak een graag geziene gast in moestuinen omdat ze een goede hulp zijn bij het slakkenvrij houden van de gewassen.

Egels hebben een opening nodig om in de tuin te kunnen komen, tuinen die omheind zijn met hekken en schuttingen die tot de grond lopen versperren de doorgang. Aangesloten groene aders in de stad zijn voor de egel erg belangrijk om van A naar B te komen.

Eekhoorn

De eekhoorn zagen we in 21% van de tuinen. Bomen in de gemeente zijn van groot belang voor de dieren. Vooral de aanwezigheid van voedselbomen is belangrijk voor eekhoorns. De eekhoorn wordt vooral aan de stadsrand aangetroffen.

Marters

Steenmarters hebben bij veel mensen een slechte naam vanwege de overlast die ze kunnen toebrengen. Toch zijn het dieren die binnen bebouwd gebied zich erg verdienstelijk kunnen maken door het vangen van ratten en muizen. Door schuilmogelijkheden in tuinen te maken, in de vorm van takkenhopen en nestkasten, kan eventuele schade door steenmarters worden beperkt en heeft u kans dat u er een rattenvanger bij heeft. De steenmarter is waargenomen in 17% van de tuinen, door de hele stad. De bunzing is de kleine neef van de steen- en boommarter. De bunzing is een nacht actieve soort die een voorkeur heeft voor rustige tuinen met veel groen. Hij leeft in de winter voornamelijk van ratten en muizen. Een bunzing dringt met gemak hopen binnen om zich daar te goeden aan de rattenpopulatie. De bunzing is 3 keer waargenomen in 1 tuin.

Vos en konijn

De vos en het konijn komen hoofdzakelijk voor in het buitengebied. Toch zien we steeds vaker vossen opduiken in stadskernen waar ze gebruik maken van de beschutting van tuinen en parken. Het zijn opportunisten die zich in stedelijk gebied voeden met afval en de knaagdieren die hierop af komen. In Eindhoven zijn vossen gefotografeerd in tuinen aan de rand van de stad. Ditzelfde geldt ook voor het konijn. De vos is 28 keer gezien in 5 tuinen. Het konijn 9 keer in 1 tuin.

Het project is in Eindhoven nu afgesloten, in andere steden in het land gaat het verder, zodat er een totaalbeeld over heel Nederland zal ontstaan.

Dorp aan de beek - Vessem

GERRIE DORRESTEIN

In het beekdal van de Kleine Beerze aan de westkant van het dorp Vessem komt het Dorp aan de Beek. Het is een project in het kader van het beekherstel en waterberging. Verwacht wordt dat in 2021 begonnen gaat worden met de werkzaamheden voor de aanpassing van de beek.

Het gebied heeft een NZ lengte van ruim 1 km tussen de Hoogeloonse brug en de brug onder het Heike, en een breedte van maximaal 500 meter. Dorp aan de Beek beoogt de relatie tussen dorp en beek te herstellen en wordt een natuurlijk recreatief wandelgebied. In 2020 is, samen met vrijwilligers, begonnen met de inrichting en de eerste projecten: de dorpsmoestuין op basis van permacultuur, een voedselbos van 1ha en een populierenbos.

De wijze van inrichting van deze zone draagt bij aan versterking van het landschap en het oorspronkelijke beekdal. Het beekdal wordt klimaatbestendig ingericht en de Kleine Beerze gaat weer meanderen in een natuurlijk beekdal met meerdere vennetjes en poelen. Hooilandjes, boomgaarden, singels, heggen en paden maken het gebied niet alleen aantrekkelijker maar zorgen ook voor meer gebruiksmogelijkheden.

Het is een spannend gebied voor ons als IVN-ers omdat hier zich “nieuwe natuur” gaat ontwikkelen. Van een vooral agrarisch gebied met veel mais en grasland zal het een veel natuurlijkere uitstraling krijgen. In de afgelopen tijd zijn er door de Vogelwerkgroep de Kempen inventarisaties gedaan zowel van vogels als vlinders. Zelf heb ik in 2019/20 tenminste 100 verschillende bloeiende planten gevonden en veel insecten en vlinders aangemeld via waarneming.nl en het Landelijke meetnetten vlinders en libellen.

In het afgelopen jaar, nadat het voedselbos is aangeplant, een vogelakker is ingezaaid, een nestkast voor de torenvalk is neergezet en er slechts extensief nog wat agrarische activiteiten hebben plaatsgevonden, zagen we de torenvalk broeden en zeer veel zangvogels in het gebied foerageren. Ook patrijzen en fazanten zijn weer waargenomen en heeft er zich een koppel buizerds gevestigd. In de zinkput bij het nieuw aangeplante populierenbos hebben afgelopen voorjaar 4 koppels Kievieten met succes gebroed.

Kortom het is een uitdagend gebied om de effecten van de herinrichting op de flora en fauna op de voet te volgen. Wil je er ook bij betrokken worden? Laat van je horen: dorpsmoestuין@vessem.info of kom en wandel eens door het gebied.

Nieuwjaarsviering en ALV

Nieuwjaarsviering

Het zal jullie niet verbazen dat we als gevolg van de covid19-maatregelen dit jaar geen nieuwjaarsviering organiseren. In plaats daarvan hebben we onze nieuwjaarswensen in een andere vorm gegoten. Scan daarvoor na 23 december de onderstaande QRcode of ga naar:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veldhoven-eindhoven-vessem/nieuwjaarsgroet> .

Algemene Ledenvergadering 2021

Vanwege de corona maatregelen kunnen we de ALV in 2021 nog niet inplannen. Volgens de statuten moet de ALV gehouden worden binnen 6 maanden na afsluiting van het boekjaar, dus voor 1 juli. Zodra er meer informatie is over de corona maatregelen bepalen we op welke manier de ALV doorgang zal vinden.

Nestkasten

ANITA LIEBREGTS

Natuurrijk Eindhoven heeft in het voorjaar van 2020 in totaal 52 mezenkasten opgehangen in Meerhoven/park/-fietspaden.

Mezenkast nummer 1 t/m 40 zijn gemaakt door het IVN VEV. Mezenkasten 41 t/m 52 zijn gemaakt door de gemeente Eindhoven.

In de kastjes van het IVN VEV hebben in 25 kastjes mezen succesvol gebroed. In de kastjes van de Gemeente geen enkele, wat kan de oorzaak hiervan zijn: bewerkt hout? invliegopening is voorzien van een ijzeren plaatje, lijkt mij ook een probleem.

We gaan het volgend jaar weer opnieuw bekijken.

NatuurActie(f)

ETJE HENDRIKX

Sinds 2014 organiseren we dagen om met mensen uit het bedrijfsleven te werken in de natuur.

Aankankelijk waren het enkele dagen, daarna enkele vrijdagen op een rij. ASML vormt een bijna bodemloze put van jonge enthousiaste mensen, die graag in de baas z'n tijd een dagje komen werken.

Dit jaar wordt het helemaal anders, omdat grote groepen bijeen brengen niet wenselijk is, ook buiten.

Via een Microsoft teams kon het IVN in gesprek gaan met ASML-ers die geïnteresseerd waren in deze activiteit. Er zijn dit jaar geen vaste data. We wachten op een aanmelding en proberen daar dan een aantal begeleiders bij te vinden. Ik ben blij met de vrijwilligerspool, die zich de afgelopen jaren heeft gevormd rond deze activiteit. Mocht je ook interesse hebben kun je je uiteraard ervoor aanmelden via etjehendrikx@gmail.com . Dan neem ik je op in de mailinglijst en krijg je bericht als er een activiteit is. Bij het begeleiden komt het niet zozeer neer op zelf werken. Belangrijk is om in de gaten te houden dat de juiste boompjes om gaan en dat ze ook afgevoerd worden naar de daarvoor bestemde plekken.

In september hebben we de noordzijde van de Kleine Vlasroot helemaal vrij kunnen maken van berken en den- en. De heide ziet er nu goed uit, dus dan belooft veel goeds voor komende zomer.

Komende winter gaan we aan de overzijde van de Grote Vlasroot ongewenste begroeiing weghalen.

Er is werk genoeg, nu nog wachten op de aanvragen!

Beleef de natuur

Herfst in park Meerland

CLAUDIA STOLDT

Het is prachtig mooi weer deze ochtend en eigenlijk zou ik achter de computer moeten kruipen en gaan werken... maar de zon lokt me naar buiten. Dus fototoestel mee en op naar het park. Daar is het genieten van de herfstseer.

